

PEXESO UDRŽITELNÝ SVĚT

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Milí hráči pexeso,

předkládáme vám vaši oblíbenou hru pro zábavu i poučení. Seznamte se s její pomocí s Cíli udržitelného rozvoje OSN, které pro období 2015-2030 přijaly všechny státy světa pro společnou prosperitu, mír a zdravé životní prostředí. Na jejich přípravě se nepodílely jen státy, ale i občané, nevládní organizace, firmy a odborníci ze všech kontinentů. Jsme první generací, která může úplně odstranit extrémní chudobu a hlad na celé Zemi, a zároveň poslední generací, která může zabránit nejhorším dopadům globálního oteplování. Udržitelným rozvojem se rozumí, že se zlepšují životní podmínky lidí a zároveň zůstává zachována rozmanitost a přirozené funkce přírody. Znamená to efektivně spolupracovat, více myslet na druhé a vážit si životního prostředí. Jestli se vydáme na cestu udržitelnosti bude záležet nejen na politících, ale i na každém z nás.

Pravidla hry zůstávají nezměněná. Hledejte dvojice stejných obrázků. Polovinu z nich tvoří ikony, které jednotlivým Cílům udržitelného rozvoje přiřadila Organizace spojených národů, autorem těch hravých s postavíčkou Elyx je francouzský kreslíř Yak.

© OSN Česká republika
Informační centrum OSN v Praze od roku 1947
www.osn.cz

CÍL 1 KONEC CHUDOBY

Desetina všech lidí na světě (přes 800 milionů) žije v extrémní chudobě – to znamená, že nemají ani 30 korun na den. Cílem je, aby v roce 2030 žádný člověk nežívil v tak ponižujících podmínkách.

CÍL 2 KONEC HLADU

Podobný počet lidí – téměř 800 milionů (to je víc než je počet obyvatel celé Evropy) nemá dost jídla a trpí podvýživou. Hlad nepatří do 21. století. Na světě se vypěstuje dostatek potravin pro všechny, ale nedostanou se ke všem, kteří je potřebují. Někde se s nimi plýtvá a jinde naopak chybí. Cílem je, aby do roku 2030 nikdo nemusel trpět hladem.

CÍL 3 ZDRAVÍ A KVALITNÍ ŽIVOT

Zdraví je základním předpokladem pro kvalitní život. Cíle světa se zaměřují na dostupnost zdravotní péče, prevenci nemocí a ochranu zdraví. Kromě jiného to např. znamená výrazně snížit počet úmrtí a zranění při dopravních nehodách i snižovat závislosti na tabáku a jiných drogách.

CÍL 4 KVALITNÍ VZDĚLÁNÍ

Jedno z deseti dětí na světě nemůže chodit do školy. Jiní sice do školy chodí, ale mají horší podmínky než ostatní – třeba proto, že jsou chudí, jiné národnosti, zdravotně znevýhodnění nebo jen proto, že je to dívka a ne chlapec. Některé děti se mohou učit jen malou část toho, co budou v životě potřebovat. Cílem je, aby všichni uměli nejen číst, psát a počítat, ale aby mohli získat všechny dovednosti, které budou potřebovat jako občané i pro svou práci.

CÍL 5 ROVNOST MUŽŮ A ŽEN

Ženy tvoří polovinu lidstva, ale jejich příležitosti téměř všude na světě – ještě před 25 lety to byla celá čtvrtina obyvatel světa – a do roku 2030 by se pitná voda z kohoutku nebo ze studny v blízkém okolí měla stát samozřejmostí pro všechny lidi.

CÍL 6 PITNÁ VODA A KANALIZACE

Desetina lidí na světě nemá v dosahu pitnou vodu. Situace se zlepšuje – ještě před 25 lety to byla celá čtvrtina obyvatel světa – a do roku 2030 by se pitná voda z kohoutku nebo ze studny v blízkém okolí měla stát samozřejmostí pro všechny lidi.

CÍL 7 DOSTUPNÉ A ČISTÉ ENERGIE
1,3 miliardy lidí – přibližně stejně jako má Čína – nemá elektřinu. Nezapnou si lednici, nerozsvítí si, nedobijí si doma mobil či tablet. V roce 2030 by měli mít elektřinu všichni lidé, měl by se zvýšit podíl čistých energií a zdvojnásobit energetická účinnost.

CÍL 8 DŮSTOJNÁ PRÁCE A EKONOMICKÝ RŮST
Mít stálé zaměstnání je hlavním prostředkem k odstranění chudoby. Počet nezaměstnaných ve světě ale narůstá a týká se to hlavně mladých lidí. V roce 2030 by všichni, kdo chtějí, měli mít možnost najít práci.

CÍL 9 PRŮMYSL, INOVACE A INFRASTRUKTURA
Rychle se rozvíjející nové způsoby výroby, dopravy i výměny informací nám umožňují lépe žít i lépe využívat a šetřit energií a surovinou. Je proto nutné podporovat další rozvoj s pomocí vědy a výzkumu. Cílem také je, aby z toho měli prospěch všichni – zatím např. každý pátý člověk na světě nemůže ani zatelefonovat, když potřebuje.

CÍL 10 MÉNĚ NEROVNOSTÍ
Někteří lidé mají všeho dostatek, jiní nemají ani prostředky na jídlo nebo léky. Spravedlivý svět znamená to, že všichni mají přístup k základním potřebám jako je jídlo, léky nebo voda. Takový svět je i bezpečnější.

CÍL 11 UDRŽITELNÁ MĚSTA A OBCE
Lidé se dlouhodobě přesouvají z venkova do měst. Ve městech dnes žije již více než polovina lidstva a města spotřebovávají tři čtvrtiny energie na Zemi. Lidé ve městech bude dál přibývat. Cílem je, aby všechna sídla – malá i velká – byla bezpečná a šetrná ke zdrojům.

CÍL 12 ODPOVĚDNÁ VÝROBA A SPOTŘEBA
Problémem je také plýtvání zdroji, jako jsou potraviny, voda, elektřina apod. Pokud by například lidé na celém světě přešli na energeticky úsporné žárovky, ušetřili by 120 miliard dolarů. Mezi cíli je také snížení plýtvání potravinami o polovinu – dnes lidé vyhodí nebo jinak znehodnotí celou třetinu všech vyrobených potravin.

CÍL 13 KLIMATICKÁ OPATŘENÍ
Země se otepluje a bude se dále oteplovat. Hlavní podíl na tom mají tzv. skleníkové plyny z lidské činnosti. Dodržíme-li mezinárodně přijaté závazky, zvýší se teplota na Zemi do konce století „jen“ o 2 stupně Celsia, ale i to bude znamenat velké změny , kterým se budeme potřebovat přizpůsobit – např. častější a větší výkyvy počasí, sucha nebo povodně.

CÍL 14 ŽIVOT VE VODĚ
Moře a oceány pokrývají tři čtvrtiny zemského povrchu a je v nich 97 % veškeré vody na Zemi. Končí v nich i naše řeky. Mezi stanovenými cíli do roku 2030 je výrazné snížení znečištění moří a nadměrného rybolovu.

CÍL 15 ŽIVOT NA SOUŠÍ
Rozmanitost přírody a kvalita přírodního prostředí se snižuje. Každý rok zmizí ze Země lesy o rozloze jako je Česko a Slovensko dohromady, třetina živočišných druhů je buď ohrožena nebo už vyhynula a také polovina zemědělské půdy je více či méně znehodnocena.

CÍL 16 MÍR, SPRAVEDLNOST A SILNÉ INSTITUCE
Ve světě je mnoho konfliktů, případů násilí a nespravedlností. Řízení obcí, měst a států musí být odpovědné, otevřené lidem a odolné vůči zneužívání pro osobní prospěch.

CÍL 17 PARTNERSTVÍ KE SPLNĚNÍ CÍLŮ
Pro dosažení lepšího, spokojenějšího i bezpečnějšího života je důležitá spolupráce: možnost se-tkávat se, učit se jeden od druhého, obchodovat či pomoci si v nouzi. Spolupráce je potřebná mezi zeměmi i mezi lidmi a organizacemi uvnitř států. Současný propojený svět nám ani jinou rozumnou možnost nenabízí.

PEXESO UDRŽITELNÝ SVĚT